

imię i nazwisko: klasa:
nazwa szkoły:
imię i nazwisko Twojego nauczyciela języka polskiego:

„ZŁOTA ŻABA” 2014/2015

Konkurs w Dziedzinie Literatury i Języka Polskiego
Organizator: Fundacja Edukacji Społecznej EKOS
etap II – 21 marca 2015 roku

Cieszę się, że zdecydowałeś się na udział w naszym konkursie. Przed Tobą zadania, na których rozwiązanie **masz 120 minut. Zadania 1- 4, 7 i 8 wykonaj na kartce papieru kancelaryjnego. U góry kartki napisz swoje imię i nazwisko, nazwę szkoły, imię i nazwisko nauczyciela języka polskiego.** Czytaj uważnie polecenia, dbaj o precyzję i poprawność językową swoich wypowiedzi, przede wszystkim jednak **myśl, myśl, myśl ...**
POWODZENIA ! Twoja Żaba

1. (22 pkt.) W diagram wpisano poziomo, pionowo, ukośnie (wprost lub wspak) 11 wyrazów, które możesz znaleźć w "Szkolnym słowniku terminów literackich". Znajdź wszystkie ukryte słowa.

F	I	S	M	O	T	Y	W	T	Z	E
I	A	L	K	T	A	K	Ą	Ł	I	P
T	K	B	Y	M	O	T	T	O	M	I
P	T	P	U	P	M	P	E	K	Y	K
D	U	L	Ż	L	F	U	K	C	J	A
R	D	E	Ó	O	A	T	Z	O	A	T
A	O	Ś	N	T	N	T	I	M	Y	A
K	Z	Ń	P	T	T	H	M	T	D	Z
A	I	D	O	R	A	P	U	Ł	Ó	O
D	P	O	R	Y	S	G	Ż	E	L	R
O	E	M	Y	W	E	R	S	W	S	P

2. (24 pkt.) Przekształć podane wyrazy, zamieniając kolejność liter tak, by uzyskać wyrazy o podanych znaczeniach.

A.	warkocze	<i>nazwa psiej rasy</i>	E.	wrogi	<i>chęć do działania</i>	I.	markotny	<i>marzyciel, idealista</i>
B.	krówka	<i>nazwa miasta</i>	F.	trawka	<i>część męskiego stroju</i>	J.	tyran	<i>sprzęt sportowy</i>
C.	karta	<i>rodzaj wzoru</i>	G.	kareta	<i>rodzaj sportu</i>	K.	nosze	<i>pora na coś</i>
D.	reaktor	<i>ktoś kto tworzy</i>	H.	marynata	<i>oprawa plakatu albo zdjęcia</i>	L.	drut	<i>ciężka praca</i>

3. (42 pkt.) „Wesoła gromadka. Wybór poemacików ...” Bohdana Butenki zawiera wierszyki o specyficznym humorze, jak np. „Nieudany spacer dzieci”:

Gdy mateczka wyszła z domu,
Dzieci czwórka po kryjomu,
Chociaż chłodny był wiaterek,
Poszła sobie na spacerek.

Idą dalej, a tu górka.
Na tej górce wiatrak furka.
Wiatrak skrzydłem Zosię – trach!
I upadła Zosia w piach.

Wraca mama – włosy rwie:
Gdzie Beatka? Zosia gdzie?
Gdzie jest reszta z dzieci dwóch:
Gdzie jest Winia? Jasio – zuch?

Idą – rzeczka, na niej kładka,
Z kładki spadła w dół Beatka.
Krzycząc wodę rozbryzguje
I już – trójka maszeruje.

Dwoje dzieci już zostało-
To już chyba bardzo mało,
Mała grupka się wyludnia...
Patrzą na podwórku studnia.
(...)

A w ogrodzie szepczą kwiatki:
- nie ma, nie ma już Beatki,
I to samo z dziećmi trzema:
Nie ma Zosi, Wini nie ma,
Szkoda Jasia – nie ma go,
Nie ma dzieci wcale, bo:

Napisz wiersz w podobnej konwencji zatytułowany „Nieudana wycieczka do muzeum”. W wyprawie uczestniczą rodzice z czworgiem dzieci.

4. (16 pkt.) Zadanie z poprzednich edycji. Na podstawie tekstu dawnej kroniki narysuj drzewo genealogiczne królewskiej rodziny.

Opowiem wam dzieje dynastii Comorrów, potężnego rodu królewskiego z Cersji. Jak donoszą dawne kroniki, Jan ogłosił się królem w 1560 roku. Jego żona, Ewa, pochodziła z niewielkiej wioski położonej u podnóża Karpat. Ewa ku radości króla i poddanych urodziła troje dzieci. Jedno z nich, Konstanty, zmarło w wieku siedmiu lat. Z portretów można wnioskować, że było z niego ładne chłopię. Jego starsza siostra, Maria, poślubiła Joachima, króla możnej Ablacji, jedyne go potomka Roberta. Była to bardzo korzystna koligacja. Damian, trzecie dziecko królewskiej pary, po śmierci ojca został królem. Pojął za żonę urodziwą księżniczkę Annę, ale nie mogąc doczekać się potomstwa, nakazał zgładzić królową. Jej śmierć wywołała powstanie wśród ludu, bo Anna była lubiana przez poddanych. W czasie rozruchów podpalono pałac królewski, a Damian musiał uciekać z kraju. Przedostał się do Borrucji, gdzie rządził jego przyjaciel, Ksawery. Tam pojął za żonę Barbarę, córkę Ksawerego. Mieli dzieci, ale nie przyszedł na świat upragniony syn. W tym czasie siostrzeniec Damiana, Stefan, został królem, ale nigdy się nie ożenił i nie miał dzieci. Jego młodszy brat, Aleksander ożenił się ze swoją kuzynką Julią, której siostry, Kamila i Paulina, nigdy nie wyszły za mąż i mieszkały ze swoim dziadkiem, Ksawerym. Obecnie, w roku pańskim 1620, w Cersji miłośnicie nam panuje Albert, wnuk Joachima.

5. (10 pkt.) Uporządkuj tekst w tabeli w taki sposób, by stanowił logiczną całość, wstawiając w wolne miejsca liczby od 1 do 12 w odpowiedniej kolejności. Liczby 1 i 8 zostały zapisane we właściwych miejscach.

1. Samo słowo "zegar" jest zapożyczeniem z języka niemieckiego, ale najstarszy z funkcjonujących do dziś zegarów mechanicznych znajduje się w południowej Anglii na wieży w porcie Dover i pochodzi z XIV wieku.	___ Takimi późniejszymi wieżowymi cackami są londyński "Big Ben" albo słynne zegary astronomiczne w Strasburgu, Wenecji czy Pradze Czeskiej pokazujące też zjawiska niebieskie, gdzie godzinom towarzyszą całe procesje figur.	___ Zegary nie miały wówczas tarcz, ani wskazówek, godziny obwieszano biciem w dzwon. Na drewnianym bębnie nawinięta jest na wieży w Dover lina naprężona kamiennym ciężarem.	8. W Polsce takie astronomiczne cacko (choć jeszcze nie w pełni uruchomione po wojennych zniszczeniach) znajduje się wewnątrz Kościoła Mariackiego w Gdańsku. Słynny jest też zegar na ratuszowej wieży w Sandomierzu.
___ W Wenecji godziny wybijają młotem olbrzymie figury Maurów, zresztą głównych wrogów kupieckiej republiki. Konstrukcję zegara uznano za tak doskonałą (...)	___ Dopiero później linę obciążoną kamieniami zastąpiono sprężyną, co pozwoliło zmniejszyć rozmiary zegara.	___ Na koniec dodajmy, że były też takie czasy, kiedy prym w tej dziedzinie nie znajdował się bynajmniej w rękach Europejczyków. W 1203 roku na wielkim meczecie w Damaszku umieszczono zegar, który miał 12 okien.	___ Skomplikowany jak na owe czasy hamulec służy do tego, by lina odwijala się równomiernie i bicie w dzwon odbywało się mniej więcej co godzinę. Nie znano przecież jeszcze wtedy wahadła ani balansu.
___ Między nimi przesuwała się wskazówka z tarczą Księżyca, która kolejno otwierała okna oznaczające godziny.	___ Całość napędzana była wodą. Trudno sobie wyobrazić podobny cud techniki w ówczesnych państwach chrześcijańskich.	___ O każdej godzinie otwierającej okna dwa orły zrzuciły kule do metalowego naczynia, co powodowało donośny dźwięk.	___ (...) iż zegarmistrzów "w nagrodę" oslepiono, by już więcej nie stworzyli podobnego dzieła.

Ewa Szczurowska, *A czas przemija*, www.kurierplus.com/issues/2000/k330/kp330-10.htm (12.02.2015)

6. (29 pkt.) Odgadnij zaszyfrowaną sentencję. Kluczem jest wyraz o podanym znaczeniu. Przerwy między wyrazami zaznaczono szarym kolorem.

3600 sekund :

K	S	G	A	L	P	Ć

G	Ż	C	S		Ń	Ż	G	A	L		P	L	H		Ż	L	H		Ę	S		A	U	S	E	L	F		A		Ę	A	Ć	W	H	Ó

Ę	A	Ć	W		P	L	H		Ó	Ć		A		Ń	Ż	G	B	Ó	L		Z	H	K	S		N	O	S	T	S	Z	Ż		

Magdalena Samozwaniec, *Szczypta soli, szczypta bliźnich*, Warszawa 1968.

7. (24 pkt.) Odgadnij wyrazy (rzeczowniki w mianowniku w liczbie pojedynczej), których trzyliterowe fragmenty zostały podane. W nawiasie podano, z ilu liter składa się wyraz.

- O EZ - (6)
- Z Y W - (6)
- J F U - (6)
- T R I - (8)
- O R D - (8)
- S Z T - (8)

8. (33 pkt.) Ułóż wyrazy bliskoznacznymi trójkami.

asekurant	forsownie	łącznik	oddźwięk	plot	podwładny	reakcja	sprośnie	tchórz	ustronie	zasadniczy
bezwstydnie	kunktator	męcząco	ogrodzenie	podkomendny	pryncypialny	reperkusje	suchy	umyślny	wyczerpująco	zeschły
czerstwy	kurier	obscenicznie	parkan	podległy	pustkowie	smykałka	surowy	uroczysko	zacięcie	żyłka